

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.001.01.2021

Pan
Zbigniew Bogucki
Wojewoda Zachodniopomorski
Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki
w Szczecinie
Wały Chrobrego 4
70-502 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/001 Wykonanie budżetu państwa w 2020 r. w części 85/32 – województwo zachodniopomorskie

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie ¹ Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zbigniew Bogucki, Wojewoda Zachodniopomorski ² od 30 listopada 2020 r. W okresie objętym kontrolą od 5 marca 2018 r. do 29 listopada 2020 r. funkcję Wojewody pełnił Tomasz Hinc. Anna Kołek, Dyrektor Generalny ZUW od 10 lutego 2016 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	1. Robert Lewandowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/6/2021 z 12 stycznia 2021 r. 2. Sylwia Księżopolska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/5/2021 z 12 stycznia 2021 r. 3. Artur Matejko, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/17/2021 z 19 stycznia 2021 r. 4. Katarzyna Kozłowska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/4/2021 z 12 stycznia 2021 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-12)</p>

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2020, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/32 – województwo zachodniopomorskie oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa. Ocenie podlegały w szczególności:
Zakres kontroli	– działania związane z egzekucją dochodów budżetowych, – realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych, – sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2020 r. w zakresie operacji finansowych, – system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań, – nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych ⁴ , w tym:

¹ Dalej: Urząd lub ZUW.

² Dalej: Wojewoda.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200; dalej: ustawa o NIK.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 305; dalej: ufp.

- a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
- b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/32 – województwo zachodniopomorskie.

Ponadto celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2020 r. ZUW pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności.

Ocenie podlegały w szczególności:

- działania związane z windykacją należności,
- realizacja wydatków budżetu państwa,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2020 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy wykonania planu dochodów,
- analizy stanu należności pozostałych do zapłaty,
- szczegółowej kontroli windykacji zaległości,
- analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontroli prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
- kontroli prawidłowości dokonanych blokad,
- kontroli przestrzegania ustalonych dla części 85/32 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analizy stanu zobowiązań,
- szczegółowej kontroli wybranych zapisów i dokumentów księgowych,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/32.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2020 r. w części 85/32 – województwo zachodniopomorskie.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W toku wymienionych powyżej działań kontrolnych stwierdzono, że dysponent części prawidłowo monitorował przebieg prowadzonych postępowań egzekucyjnych i odwoławczych. Właściwie udzielano ulg w spłacie należności. W dwóch postępowaniach windykacyjnych (z 10 badanych) stwierdzono nieuzasadnioną zwłokę w podejmowaniu kolejnych czynności egzekucyjnych.

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

Wyniki kontroli 50,9% zrealizowanych wydatków budżetu państwa wykazały, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w przepisach ufp i aktach wykonawczych. W rezultacie wydatkowania środków osiągnięto zaplanowane cele i efekty rzeczowe.

Środki z czterech badanych rezerw celowych zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem. Środki z rezerwy ogólnej budżetu państwa wykorzystano w 100%. Wydatki na wybrane dotacje (55,4% ogółu) były przekazywane w terminach i kwotach umożliwiających osiągnięcie przez dotowanych zakładanych celów. Beneficjenci przedkładali Wojewodzie terminowo rozliczenia z ich wykorzystania.

Wojewoda podejmował decyzje o zablokowaniu planowanych wydatków w budżecie środków krajowych na łączną kwotę 89 492,3 tys. zł w okresie od 28 października do 30 grudnia 2020 r., z czego okoliczności uzasadniające dokonanie blokad wydatków na łączną kwotę 70 903 tys. zł wystąpiły od 30 do 181 dni wcześniej.

NIK pozytywnie zaopiniowała sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/32 na podstawie sprawozdań jednostkowych. Kwoty należności wykazane w sprawozdaniu Rb-27 ZUW w łącznej wysokości 1 456,4 tys. zł oraz wartości nominalne należności w kwocie 532,9 tys. zł wykazane w sprawozdaniu Rb-N ZUW były zgodne z ewidencją księgową, ale nie oddawały rzeczywistego stanu zaległości netto i należności wymagalnych.

Ujawnione w toku kontroli NIK nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu, z uwagi na przyjęty próg istotności⁶, na realizację budżetu w części 85/32.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

1. Dochody budżetowe – windykacja należności

OBSZAR
Opis stanu
faktycznego

W 2020 r. zrealizowane w części 85/32 – województwo zachodniopomorskie dochody wyniosły 121 283,4 tys. zł i były wyższe o 22,7% od kwoty ujętej w ustawie budżetowej na rok 2020⁸. Wyższa realizacja wynikała m.in. z: nałożenia grzywny za bezprawne pozyskanie zwierzyny leśnej; uzyskania kar pieniężnych za wprowadzenie do obrotu nieodpowiedniej jakości artykułów rolno-spożywczych, owoców i warzyw, a także nieoznaczenie ceny towarów; wyższych niż zakładano lub nieplanowanych wpływów za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności i odszkodowań za przejęte nieruchomości pod inwestycje celu publicznego; wzrostu wpływów z grzywien oraz kar i opłat legalizacyjnych nakładanych przez organy nadzoru budowlanego; wzrostu wpływów z opłat za wydanie kart pobytu, zezwoleń lub opłat ewidencyjnych; uzyskania wyższych wpływów od planowanych z tytułu akredytacji na kształcenie ustawiczne oraz opłat za zezwolenia na prowadzenie aptek i punktów aptecznych; większej liczby wydanych decyzji za odpłatność za usługi opiekuńcze w środowiskowych domach samopomocy, a także opłat za powierzenie wykonywania pracy cudzoziemcom. W porównaniu do 2019 r. wykonane dochody były niższe o 16,4%.

(akta kontroli str. 701-713, 838-839, 1482-1485, 1620-1633, 2718-2732)

⁶ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Ustawa z dnia 14 lutego 2020 r. (Dz. U. poz. 571 ze zm.); dalej: ustawa budżetowa.

Na koniec 2020 r. w części 85/32 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 935 155,8 tys. zł. Dotyczyły one głównie wypłaconych świadczeń w ramach funduszu alimentacyjnego, grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz nieterminowych płatności z tytułu wieczystego użytkowania, dzierżawy, najmu nieruchomości Skarbu Państwa. Zaległości według stanu na koniec 2020 r. wyniosły 916 466,4 tys. zł i były wyższe o 3,7% od zaległości na koniec 2019 r. Wzrost wynikał m.in. z: wyegzekwowania od dłużników alimentacyjnych kwot znacznie niższych od wypłaconych z budżetu państwa świadczeń osobom uprawnionym, wzrostu wysokości kar i grzywien nałożonych przez inspekcję handlową, wzrostu liczby dłużników, którzy zalegali z płatnością za świadczone usługi w środowiskowych domach pomocy i powiatowych ośrodkach wsparcia oraz za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ze wzrostu liczby kar i grzywien nałożonych przez inspekcję sanitarną.

(akta kontroli str. 2265-2269, 2746-2747)

Obieg dokumentów i informacji odnośnie należności z tytułu kosztów postępowania orzeczonych przez Wojewódzką Komisję ds. Orzekania o Zdarzeniach Medycznych w Szczecinie⁹ szczegółowo określały Zasady ustalania, ewidencjonowania i dochodzenia należności o charakterze cywilnoprawnym oraz niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym, a także stosowania ulg w ich spłacie¹⁰. Zgodnie z § 8 Zasad, należnościami ujmowanymi w ewidencji księgowej były m.in. należności WKZM. Dokumentacja dotycząca ustalonego obowiązku o charakterze pieniężnym (na każdym etapie sprawy)¹¹ winna być niezwłocznie przekazana przez WKZM do odpowiedniej komórki finansowej (§ 16 Zasad). Natomiast sposób dochodzenia tych należności określał rozdział 5 (§§ 42-55 Zasad).

(akta kontroli str. 2245-2260)

Zdarzenia ujmowano w księgach na bieżąco, w momencie powstania oraz zgodnie z przyjętą w ZUW polityką rachunkowości¹².

(akta kontroli str. 470-472, 2245-2260 2556-2570)

Do badania rzetelności i adekwatności podejmowanych działań windykacyjnych wybrano próbę 10 należności wymagalnych z dwóch działów klasyfikacji budżetowej¹³ na sumę 1 253,4 tys. zł (tj. 21,9 % należności przypisanych w 2020 r.). Ustalono, że w siedmiu przypadkach prawidłowo podejmowano działania windykacyjne i egzekucyjne oraz bieżąco monitorowano stan trwających postępowań egzekucyjnych i odwoławczych. W trzech przypadkach stwierdzono nieuzasadnioną zwłokę pomiędzy kolejnymi czynnościami windykacyjnymi, wynoszącą od ponad trzech do pięciu lat.

(akta kontroli str. 2475-2555)

W celu zmniejszenia kwoty zaległości, w tym w ramach sprawowanego nadzoru przez dysponenta części 85/32, m.in. wszczynano postępowania egzekucyjne, wystawiano wezwania do zapłaty i tytuły wykonawcze, monitorowano stan rozrachunków z tytułu dochodów budżetowych, a także występowano na drogę postępowania sądowego.

(akta kontroli str. 2480-2482, 2488-2516, 2537-2538, 2545-2546)

⁹ Dalej: WKZM.

¹⁰ Stanowiących załącznik do zarządzenia nr 237/2018 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 7 grudnia 2018 r. w sprawie udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych o charakterze publicznoprawnym i cywilnoprawnym na wniosek lub z urzędu; dalej: Zasady.

¹¹ W tym w szczególności poświadczona za zgodność kopie decyzji, upomnień i orzeczeń.

¹² Zasady prowadzenia rachunkowości stanowiły załącznik nr 1 do zarządzenia nr 262/2018 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 31 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia polityki rachunkowości w ZUW.

¹³ Tj.: 750 – Administracja publiczna, 851 – Ochrona zdrowia.

Należności przedawnione wyniosły 146,5 tys. zł, z czego 143 tys. zł dotyczyło trzech należności po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa a 3,5 tys. zł jednej kary budowlanej za nielegalne użytkowanie obiektu. Przesłanką do spisania wszystkich czterech należności była bezskuteczność egzekucji wobec braku majątku dłużników pozwalającego na zaspokojenie należności.

(akta kontroli str. 2389-2391)

Spisanie należności przedawnionych nastąpiło zgodnie z wytycznymi określonymi w zarządzeniu nr 231/2019 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 9 października 2019 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw opiniowania rozstrzygnięć finansowych i realizacji należności Skarbu Państwa¹⁴ oraz w Zasadach.

(akta kontroli str. 2245-2264, 2392-2426)

Na koniec 2020 r. w księgach rachunkowych ZUW na koncie 221-Należności z tytułu dochodów budżetowych, pozostawały zaewidencjonowane należności nieściągalne w łącznej wysokości 1 456,4 tys. zł¹⁵, w tym dwie na łączną kwotę 1 186,6 tys. zł przejęte w 2012 r.¹⁶ od Delegatury Ministra Skarbu Państwa po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa oraz 72 należności na łączną kwotę 269,8 tys. zł. z tytułu kosztów wydalenia cudzoziemców z terenu Rzeczypospolitej Polskiej, które stały się wymagalnymi w latach 2008-2010.

(dowód: akta kontroli str. 2480-2513, 2527-2544, 2615-2627)

Wojewoda ustalił procedury umarzania, odraczania i rozkładania na raty należności pieniężnych. W 2020 r. podjął decyzje o umorzeniu jednej należności w kwocie 12,1 tys. zł¹⁷ oraz rozłożeniu na raty jednej należności w wysokości 5,4 tys. zł¹⁸. Analiza tych decyzji (bez rozstrzygnięć odmownych) wykazała, że postępowania prowadzone były zgodnie z obowiązującymi przepisami.

(dowód: akta kontroli str. 2576-2608)

Zrealizowany został wniosek z kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. (P/20/001), dotyczący podejmowania działań egzekucyjnych w przypadkach nieterminowego regulowania rat przez dłużników. Jednostka dokonała m.in. przeglądu harmonogramów spłat ratalnych należności pod kątem terminowości ich spłaty, omówiono z pracownikami ZUW przyjęty tok postępowania w przypadku nieterminowej spłaty rat¹⁹, w dwóch kwestionowanych przez NIK przypadkach wystosowano wezwania do zapłaty, Wojewoda wydał decyzje w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia decyzji ratalnej w zakresie niezapłaconych w terminie rat (obaj dłużnicy uregulowali wszystkie zaległe należności).

(akta kontroli str. 186-195)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

¹⁴ Dalej: Zespół.

¹⁵ W tym 1 252,5 tys. zł dotyczyło siedmiu z próby 10 należności objętych badaniem rzetelności i adekwatności podejmowanych działań windykacyjnych (dwóch dłużników po zlikwidowanych przedsiębiorstwach państwowych oraz pięciu cudzoziemców z zaległością wynoszącą 65,9 tys. z).

¹⁶ Na podstawie art. 7 ustawy z 16 marca 2012 r. o likwidacji delegatur terenowych ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa (Dz. U. poz. 459).

¹⁷ Umorzono przypadającą do zwrotu część kwoty dotacji celowej z 2017 r. oraz należne odsetki.

¹⁸ Rozłożono na sześć rocznych rat pozostałą do zwrotu część kwoty dotacji podmiotowej z 2017 r., należne odsetki i opłatę prolongacyjną.

¹⁹ Zastosowanie art. 48 § 2 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325) oraz w konsekwencji wydanie na podstawie art. 162 § 1 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256) decyzji stwierdzającej wygaśnięcie decyzji o rozłożeniu płatności na raty.

Badanie działań windykacyjnych prowadzonych przez ZUW wykazało, że w dwóch przypadkach na łączną kwotę 0,5 tys. zł nie podejmowano czynności windykacyjnych przez okres odpowiednio cztery i pięć lat, z tego:

- w sprawie dłużnika A.N. (32537) zaległość z tytułu kosztów postępowania orzeczonych przez WKZM na koniec 2020 r. wynosiła 450 zł. Przewodniczący WKZM w czerwcu 2017 r. wystawił i przekazał do właściwego urzędu skarbowego tytuł wykonawczy; kolejna czynność windykacyjna miała miejsce po niemalże czterech latach i dotyczyła przesłania w marcu 2021 r. zapytania do naczelnika właściwego urzędu skarbowego o stan realizacji tytułu wykonawczego z 2017 r.²⁰;
- w sprawie dłużnika E.G. (32093) zaległość z tytułu kosztów postępowania orzeczonych przez WKZM na koniec 2020 r. wynosiła 27,61 zł. ZUW nie podejmował od maja 2016 r.²¹ żadnych działań windykacyjnych w celu wyegzekwowania pozostałej do spłaty kwoty odsetek naliczonych w związku z nieterminową spłatą należności głównej.

(akta kontroli str. 2475-2526, 2545-2552)

Przewodniczący WKZM wyjaśnił: *Funkcję Przewodniczącego Komisji pełnię od czerwca 2019 r. (...) W okresie poprzedniej kadencji Komisji, tj. w latach 2012-2018, orzeczenia (...) nie zawierały informacji w jakim czasie winno dojść do uregulowania zasądzonych kosztów. (...) Po skierowaniu tytułu wykonawczego do urzędu skarbowego, pracownik sekretariatu WKZM na przełomie czerwca i lipca 2017 r. telefonicznie ustalił, iż egzekucja wobec dłużniczki A.N. jest nieskuteczna (...), na okoliczność czego poczyniono adnotację na okładce akt. (...) Rola WKZM w zakresie dochodzenia należności od dłużników (...) kończy się po wydaniu tytułu wykonawczego. (...) Do Komisji nie wpływają na bieżąco informacje na temat zrealizowania zaległych płatności. Odnosząc się do należności E.G., (...) po tym jak wnioskodawczyni zwróciła się z wnioskiem o rozłożenie kosztów na trzy raty, wniosek ten został przekazany do WFiB. (...) Postępowanie to odbyło się poza WKZM.*

(dowód: akta kontroli str. 2742-2745)

Dyrektor WFiB wyjaśniła, że: *(...) Zgodnie ze stanowiskiem zawartym w pozyskanych opiniach prawnych - przepisy ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta²² nie wskazują wprost organu uprawnionego do żądania wykonania obowiązku zwrotu kosztów postępowania przed wojewódzką komisją, tj. wierzyciela tych należności i nie rozstrzygają, kto jest uprawnionym do dochodzenia nieuiszczonych kosztów z tego tytułu. (...) Zatem uprawnionymi do żądania wykonania tych obowiązków w drodze egzekucji administracyjnej są przede wszystkim organ lub instytucja bezpośrednio zainteresowane wykonaniem przez zobowiązanego obowiązku albo powołane do czuwania nad wykonaniem obowiązku. (...) Działania windykacyjne w zakresie kosztów postępowania orzeczonych przez Wojewódzką Komisję ds. Orzekania o Zdarzeniach Medycznych prowadzone są przez ww. Komisję. Wojewoda Zachodniopomorski jest natomiast organem właściwym do wydania decyzji w sprawie ulgi w spłacie przedmiotowych należności.*

(akta kontroli str. 2750-2754)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2020 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie dochodzenia należności.

²⁰ Do 22 marca 2021 r. nie wpłynęła do ZUW odpowiedź naczelnika urzędu skarbowego.

²¹ W maju 2016 r. ZUW wystawił i terminowo przekazał postanowienie o zaliczeniu wpłat w wysokości 360 zł na poczet zaległości oraz należnych odsetek. Pozostała do zapłaty zaległość z tytułu kosztów postępowania orzeczonych przez WKZM wynosiła 27,61 zł.

²² Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2020 r. poz. 849).

Dysponent części prawidłowo monitorował przebieg prowadzonych postępowań egzekucyjnych i odwoławczych. Objęte badaniem ulgi w spłacie należności udzielono zgodnie z przepisami. Stwierdzona nieprawidłowość polegająca na nieuzasadnionej zwłoce w podejmowaniu kolejnych czynności windykacyjnych wobec dwóch dłużników nie wpłynęła na obniżenie oceny pozytywnej, z uwagi na jej niską istotność w odniesieniu do całości dochodów zrealizowanych w części 85/32.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

Wydatki budżetu państwa w części 85/32 – województwo zachodniopomorskie zrealizowano²³ w wysokości 3 455 392,5 tys. zł²⁴, co stanowiło 98,7% planu po zmianach. Plan wydatków zwiększono per saldo o 275 670,3 tys. zł²⁵, w tym o środki z: rezerw celowych budżetu państwa (per saldo o kwotę 345 861,9 tys. zł²⁶), rezerwy ogólnej (o kwotę 1 000 tys. zł) oraz przeniesienia wydatków z części 42-Sprawy wewnętrzne (o kwotę 10 584 tys. zł). W porównaniu do 2019 r. wydatki wykonane były wyższe o 521 390,9 tys. zł²⁷, tj. 17,8%, w tym z powodu wzrostu wydatków na świadczenia wychowawcze (o 413 904,8 tys. zł) oraz kosztów realizacji zadań związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej wywoływanej wirusem SARS-CoV-2²⁸ (42 406,1 tys. zł).

(akta kontroli str. 224-283, 699-700, 714-731, 839, 1059, 1459-1477, 1486, 1513-1545)

Największe wydatki poniesiono w dziale 855-Rodzina (2 278 602,7 tys. zł, tj. 65,9% ogółu wydatków), które przeznaczono na realizację m.in.: świadczeń wychowawczych, rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego oraz opłacenie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. W pozostałych pozycjach klasyfikacji budżetowej wydatki wyniosły: 250 877,3 tys. zł²⁹ (tj. 7,3% ogółu wydatków) w dziale 851-Ochrona zdrowia, 229 087 tys. zł³⁰ (tj. 6,6%) w dziale 852-Pomoc społeczna, 196 214,4 tys. zł³¹ (tj. 5,7%) w dziale-754 Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, 162 107,6 tys. zł (tj. 4,7%) w dziale 010-Rolnictwo i łowiectwo, 89 361,8 tys. zł (tj. 2,3%) w dziale 801-Oświata i wychowanie, 85 368,7 tys. zł³² (tj. 2,5%) w dziale 750-Administracja publiczna oraz 48 495,8 tys. zł³³ (tj. 1,4%) w dziale 600-Transport i łączność.

(akta kontroli str. 714-731, 1513-1545)

Wojewoda wydawał polecenia jednostkom samorządu terytorialnego w trybie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych³⁴. Na pokrycie kosztów

²³ Według sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa za 2020 r. z 26 lutego 2021 r.

²⁴ W tym wydatki niewygasające w wysokości 20 642,1 tys. zł.

²⁵ Planowane wydatki zmniejszono na podstawie decyzji Wojewody Zachodniopomorskiego nr: 636/2020 z dnia 29 grudnia 2020 r. (4 240 tys. zł) oraz 648/2020 z dnia 31 grudnia 2020 r. (o 78 599,3 tys. zł).

²⁶ Tj.: zwiększono o 400 561,6 tys. zł, zmniejszono o 53 636 tys. zł, a także dokonano blokady na kwotę 1 063,7 tys. zł.

²⁷ W tym wydatki niewygasające wyniosły 20 642,1 tys. zł.

²⁸ dalej: COVID-19.

²⁹ W tym wydatki niewygasające wyniosły 5 241,5 tys. zł.

³⁰ W tym wydatki niewygasające wyniosły 45 tys. zł.

³¹ W tym wydatki niewygasające wyniosły 15 007,7 tys. zł.

³² W tym wydatki niewygasające wyniosły 68 tys. zł.

³³ W tym wydatki niewygasające wyniosły 101,8 tys. zł.

³⁴ Dz. U. poz. 1842 ze zm.; dalej: ustawa o COVID-19.

realizacji wskazanych zadań, w tym zleconych z zakresu administracji rządowej przekazano ogółem 4 203,8 tys. zł.

(akta kontroli str. 462-468, 819, 823-829)

W wyniku poleceń wydanych przedsiębiorcom na wykonywanie zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, Wojewoda zawarł 10 umów na zakup środków dezynfekcyjnych, biobójczych oraz myjących³⁵, z tytułu których w części 85/32 wydatkowano łącznie 1 351 tys. zł. Przedsiębiorcy nie zgłaszali zastrzeżeń odnośnie wysokości ustalonego wynagrodzenia umownego. W dwóch przypadkach Wojewoda odstąpił od zawarcia kontraktów z powodu braku spełnienia wymogów bezpieczeństwa oferowanych produktów.

(akta kontroli str. 378-379, 381-441, 819-822, 830-837)

Ze środków pochodzących z rezerw celowych (345 861,9 tys. zł) wydatkowano 293 499,8 tys. zł, tj. 84,9%. Najwyższe kwoty niewykorzystanych rezerw dotyczyły pozycji 4³⁶ – 5 000 tys. zł, pozycji 34³⁷ – 4 021,7 tys. zł, pozycji 25³⁸ – 3 674,9 tys. zł, pozycji 26³⁹ – 1 591,9 tys. zł, pozycji 18⁴⁰ – 1 490,1 tys. zł, pozycji 16⁴¹ – 1 306,4 tys. zł. Przyczynami niewykorzystania środków były w szczególności: ujęcie w wydatkach budżetu państwa, które w roku 2020 nie wygasają z upływem roku budżetowego (pozycja 4); mniejsza liczba osób zakwalifikowanych do otrzymania świadczeń z powodu przekroczenia kryterium dochodowego (pozycja 34); niskie zainteresowanie seniorów możliwością skorzystania z usług przewidzianych programem „Wspieraj Seniora” (pozycja 25); mniejsza liczba złożonych wniosków o przyznanie stypendium szkolnego oraz zmniejszenie liczby uczniów uprawnionych (przekroczenie kryterium dochodowego) do objęcia pomocą (pozycja 26); mniejsze środki wnioskowane przez jednostki samorządu terytorialnego⁴² (pozycja 18); postanowienie Wojewody wstrzymujące wykonanie decyzji Prezydenta Miasta Szczecin ustalającej wysokość odszkodowania z tytułu utraty prawa własności nieruchomości (pozycja 16).

(akta kontroli str. 521-534)

Szczegółowym badaniem kontrolnym objęto wszystkie zmiany zwiększające plan wydatków budżetu państwa w części 85/32 środkami z czterech pozycji rezerw celowych (7⁴³, 34, 68⁴⁴, 73⁴⁵), dobranych w sposób celowy, na łączną kwotę 115 858,5 tys. zł, (tj. 33,5% kwot zwiększających plan tymi środkami) oraz środkami z rezerwy ogólnej w wysokości 1 000 tys. zł (100%). Wnioskowanie o środki z rezerw wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe. Środki z trzech rezerw

³⁵ Tj. na podstawie art. 11 ust. 6 ustawy o COVID-19.

³⁶ Pozycja 4 – Finansowanie zadań związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej „COVID-19”, tj. na rozbudowę i przebudowę instalacji tlenu medycznego w podmiotach medycznych z terenu województwa zachodniopomorskiego.

³⁷ Pozycja 34 – Środki na realizację ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz na opłacenie składki emerytalnej i rentowej z ubezpieczenia społecznego, a także na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne i zasiłki dla opiekunów i na realizację art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

³⁸ Pozycja 25 – Realizacja własnych zadań bieżących gmin, tj. dofinansowanie podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy.

³⁹ Pozycja 26 – Dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, tj. wypłaty stypendiów i zasiłków szkolnych.

⁴⁰ Pozycja 18 – Realizacja świadczenia dobry start.

⁴¹ Pozycja 16 – Sfinansowanie zobowiązań wymagalnych Skarbu Państwa – wyrok.

⁴² Dalej: jst.

⁴³ Pozycja 7 – Dopłaty do paliwa rolniczego.

⁴⁴ Pozycja 68 – Środki na zadania w obszarze zdrowia.

⁴⁵ Pozycja 73 – Przeciwdziałanie COVID-19.

celowych (pozycje 7, 68 i 73) wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem w wysokości od 95,4% do 99,9% otrzymanych kwot. Niższe od zakładanego wykorzystanie środków z rezerwy celowej poz. 34 (89,3%) wynikało głównie z mniejszej liczby osób zakwalifikowanych do otrzymania świadczeń z powodu przekroczenia kryterium dochodowego.

(akta kontroli str. 521-534, 535-538, 539-540, 541-682)

Środki otrzymane z rezerwy ogólnej budżetu państwa na kwotę 1 000 tys. zł (wykorzystane w 100%) zostały przeznaczone decyzją Ministra Finansów z dnia 15 maja 2020 r.⁴⁶ na dofinansowanie zadania inwestycyjnego pn. „Dokończenie budowy bloku operacyjnego, przebudowa i modernizacja pomieszczeń szpitalnych, zakup i modernizacja sprzętu medycznego”, realizowanego przez Powiat Białogardzki.

(akta kontroli str. 521-534, 539-540, 664-682)

Plan wydatków z rezerw celowych⁴⁷ w ZUW zwiększono o 214 461,8 tys. zł (wykonany w 90%). Kwota zwiększenia dotycząca środków na przeciwdziałanie i walkę z pandemią COVID-19 wyniosła 21 288,4 tys. zł (zrealizowana w 83,2%) oraz 6 666,1 tys. zł (wykonanie 90,3%) z budżetu środków europejskich.

(akta kontroli str. 761-768, 1066-1069)

W wykazie planowanych wydatków budżetu państwa w części 85/32 – województwo zachodniopomorskie, które w 2020 r. nie wygasną z upływem roku budżetowego ujęto wydatki o wartości ogółem 20 642,1 tys. zł⁴⁸, w tym na 13 zadań zaplanowanych ustawą budżetową oraz 16 zadań finansowanych z rezerw celowych. Głównymi przyczynami, na podstawie których wnioskowano o ujęcie wydatków w wykazie wydatków niewygasających były przesłanki spowodowane pandemią COVID-19, w tym: brak realnej możliwości wyłonienia wykonawców od dnia zapewnienia środków finansowych, ograniczone możliwości wykonawców realizujących zadania oraz zdalna praca urzędów administracji publicznej. Wniosek Wojewody przekazany Ministrowi Finansów o przeniesienie wydatków do wykorzystania w 2021 r. spełniał warunki określone w art. 21 ust. 3-4 ustawy z dnia 7 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania społeczno-gospodarczym skutkom COVID-19⁴⁹.

(akta kontroli str. 300-377, 844-1049)

⁴⁶ Wniosek Wojewody z 5 maja 2020 r.

⁴⁷ Nie zwiększono planu wydatków z rezerwy ogólnej.

⁴⁸ Tj. 92,3 tys. zł na Modernizację szczegółowej osnowy poziomej i pionowej na obszarze Powiatu Kołobrzeskiego, 68 tys. zł na Rewitalizację Sali Rycerskiej i Sali Owalnej w budynku Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie – Etap II, 50 tys. zł na Likwidację 18 pomostów na jeziorze Steklnio, 15 037,7 tys. zł na 10 zadań Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie (w tym: 4 795 tys. zł na Budowę obiektów KP PSP i JRG w Gryficach ul. Piłsudskiego 35, 3 500 tys. zł na Budowę strażnicy JRG nr 1 KM PSP w Koszalinie, 2 579,7 tys. zł na Budowę hali pomocniczej w JRG 2 Szczecin, 357 tys. zł na Poprawę efektywności energetycznej obiektów KM PSP w Koszalinie przy ul. Strażackiej 8, 550 tys. zł na Modernizację stanowiska kierowania w KPP SP Stargard, 1 182 tys. zł na Termomodernizację budynków użyteczności publicznej KP PSP w Myśliborzu, 522 tys. zł na Budowę garaży, 450 tys. zł na Modernizację łączności radiowej w KP PSP Stargard, 462 tys. zł na Dopuszczenie komory dymowej, 610 tys. zł na zakup ubrań strażackich specjalnych), 5 000 tys. zł na 12 zadań związanych z rozbudową i przebudową instalacji tlenu medycznego w 16 podmiotach medycznych z terenu województwa zachodniopomorskiego, 35,9 tys. zł na wycenę nieruchomości do ustalenia odszkodowania z tytułu utraty prawa własności w związku z realizacją inwestycji – zaspokajanie roszczeń wobec Skarbu Państwa, 101,8 tys. zł na Budowę terminala odpraw granicznych na potrzeby funkcjonowania WIORN, WIJHARS, Sanepidu i służby celnej na morskim przejściu granicznym w Szczecinie, 45 tys. zł na utworzenie Klubu Senior w Ustroniu Morskim oraz 241,5 tys. zł na zakup sprzętu dla Szpitala Powiatowego w Sławnie.

⁴⁹ Dz. U. poz. 1747.

W badanym okresie Wojewoda, korzystając z uprawnienia określonego w art. 177 ufp, wydał pięć zarządzeń w sprawie blokowania planowanych wydatków budżetowych w budżecie środków krajowych na łączną kwotę 89 492,3 tys. zł, z tego: 3 896,8 tys. zł (28 października 2020 r.), 4 240 tys. zł (8 grudnia 2020 r.), 68 649,4 tys. zł (17 grudnia 2020 r.), 6 053,1 tys. zł (29 grudnia 2020 r.) i 6 653 tys. zł (30 grudnia 2020 r.). Uzasadnieniem do podjęcia decyzji były nadmiar posiadanych środków finansowych w stosunku do potrzeb⁵⁰ oraz sytuacja epidemiologiczna kraju.

(akta kontroli str. 1124, 1127-1136, 1137-1161, 1162-1169, 1170-1195, 1196-1216, 1217-1222, 1232)

Szczegółowym badaniem decyzji o blokowaniu⁵¹ objęto planowane wydatki⁵² w łącznej kwocie 11 096,4 tys. zł, tj. 12,4% ogółu wydatków objętych blokadą, z tego: 6 633 tys. zł na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej realizowane przez samorząd województwa na dopłaty do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu drogowego⁵³; 872,4 tys. zł na finansowanie, nadzór i kontrolę realizacji zadań z zakresu administracji rządowej – dowody osobiste, ewidencja ludności, rejestracja zdarzeń stanu cywilnego, udostępnianie danych osobowych⁵⁴ oraz 3 591 tys. zł na realizację świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna⁵⁵. Zablockowane kwoty zostały wpisane do systemu TREZOR w dniach wydania zarządzeń Wojewody w tym zakresie. Blokad dokonano na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 ufp. Przyczynami zablokowania wydatków były: nadmiar posiadanych środków w stosunku do zapotrzebowania zgłoszonego przez samorząd województwa na dopłaty do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego; zmniejszona liczba czynności wykonanych w okresie od stycznia do września 2020 r. oraz prognozowanych na IV kwartał 2020 r. w zakresie akt stanu cywilnego, ewidencji ludności i dowodów osobistych; mniejsze zapotrzebowanie zgłoszone przez gminy na środki finansowe niezbędne do końca 2020 r. na realizację świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna (w wyniku weryfikacji potrzeb do 15 listopada na zadania zlecone). Decyzje o zablokowaniu planowanych wydatków budżetowych na łączną kwotę 70 903 tys. zł zostały podjęte w okresie od 28 października do 30 grudnia 2020 r., mimo że okoliczności uzasadniające ich dokonanie wystąpiły od 30 do 181 dni wcześniej.

(akta kontroli str. 1223-1225, 1226, 1227)

Wojewoda jako dysponent części 85/32 nie otrzymał od Prezesa Rady Ministrów polecenia wpłaty środków finansowych na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19⁵⁶.

(akta kontroli str. 379)

W 2020 r. wydatki na dotacje⁵⁷ wyniosły ogółem 3 156 482,6 tys. zł (tj. 98,7% planu po zmianach), w tym:

⁵⁰ W tym głównie jst.

⁵¹ Objętych zarządzeniem nr 362/2020 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 17 grudnia 2020 r. i nr 375 z dnia 30 grudnia 2020 r.

⁵² Środki otrzymane w ramach ustawy budżetowej.

⁵³ Dział 600 rozdział 60003 § 2210.

⁵⁴ Dział 750 rozdział 75011 § 2010.

⁵⁵ Dział 855 rozdział 85502 § 2010.

⁵⁶ Tj. na podstawie art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568 ze zm.).

⁵⁷ Włączając wydatki niewygasające.

- 3 108 042,2 tys. zł w grupie ekonomicznej „dotacje i subwencje” (1 450 tys. zł na dotacje podmiotowe, 3 076 987 tys. zł na dotacje celowe, 28 492,9 tys. zł na dotacje uzdrowiskowe, 709,4 tys. zł na rekompensaty utraconych dochodów, 402,9 tys. zł na dotacje na realizację zadań bieżących gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej, finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych);
- 7 908,5 tys. zł w grupie ekonomicznej „współfinansowanie projektów z udziałem środków UE”;
- 40 531,9 tys. zł w grupie ekonomicznej „wydatki majątkowe”.

(akta kontroli str. 211, 212-213)

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków na wybrane dotacje budżetu państwa i budżetu środków europejskich, tj. dziewięć zadań na łączną kwotę 1 748 720,6 tys. zł (tj. 55,4% ogółu wydatków na dotacje w części 85/32), w tym na:

- a) zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych oraz na pokrycie kosztów postępowania w sprawie jego zwrotu, poniesionych w tym zakresie przez gminy województwa zachodniopomorskiego – wydatki wykonano w wysokości 65 627,3 tys. zł;
- b) świadczenia rodzinne, pomoc osobom uprawnionym do alimentów, zasiłki dla opiekunów, opłacenie składki emerytalnej i rentowej z ubezpieczenia społecznego, opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zasiłki dla opiekunów, wsparcie kobiet w ciąży i rodzin – 34 761,7 tys. zł;
- c) opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego – 6 086,4 tys. zł;
- d) finansowanie zadań związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2 („COVID-19”), i w tym zakresie na zakup sprzętu medycznego – generatora tlenu przez szpital MSWiA w Szczecinie – 600 tys. zł;
- e) realizację zadań w zakresie pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Program 500+) – 1 618 980,9 tys. zł;
- f) dofinansowanie realizacji zadań dotyczących opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w zakresie ustalonym w resortowym programie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch+” – 5 284,5 tys. zł;
- g) realizację projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 – 1 123,2 tys. zł;
- h) finansowanie zadań związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2 („COVID-19”) – 15 974,9 tys. zł;
- i) realizację programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” im. Władysława Stasiaka na lata 2018-2020 – 281,7 tys. zł.

Dysponent części 85/32 przekazywał dotacje w terminie umożliwiającym realizację poszczególnych zadań. Zaplanowano je w kwotach wynikających z potrzeb dotowanych jednostek. W umowach lub porozumieniach zawierano postanowienia o obowiązku rozliczenia dotacji i zwrotu niewykorzystanych środków. Beneficjenci dotacji przedkładali Wojewodzie rozliczenia ich wykorzystania. Wojewoda nie

wydawał decyzji określających kwotę przypadającą do zwrotu i termin, od którego należało liczyć odsetki⁵⁸.

(akta kontroli str. 1233-1241, 1242-1260)

W 2020 r. zrealizowane wydatki majątkowe w części 85/32 – województwo zachodniopomorskie wyniosły 57 979,8 tys. zł⁵⁹, co stanowiło 99,1% planu po zmianach. Dokonywane w trakcie roku na podstawie art. 171 ust. 3 i 4 ufp zmiany w planie poprzedzone były zgodami Ministra Finansów.

(akta kontroli str. 224-283, 2686-2693)

Planowane w 2020 r. wydatki ZUW w wysokości 65 480 tys. zł zwiększono w trakcie roku do kwoty 84 690,4 tys. zł. Zrealizowane wydatki wyniosły 83 486,3 tys. zł⁶⁰, co stanowiło 98,6% planu po zmianach. W stosunku do roku ubiegłego były one wyższe o 19 179,7 tys. zł, tj. 29,8%, w tym m.in. z powodu zwiększenia wydatków: na realizację zadań związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem COVID-19 (6 359 tys. zł⁶¹), budżetu środków krajowych Wojewody z przeznaczeniem na sfinansowanie podwyższenia wynagrodzeń ZUW o 6% oraz przechodzące skutki zwiększeń wynagrodzeń dokonanych od 1 lipca 2019 r. (4 315 tys. zł); związanych z realizacją projektów Funduszu Azylu Migracji i Integracji⁶² (5 784 tys. zł) oraz zakup samochodów elektrycznych⁶³ (360 tys. zł).

(akta kontroli str. 15-20, 842-843, 1050-1053)

Do planu wydatków majątkowych ZUW zakładającego realizację sześciu zadań o wartości 3 191 tys. zł, wprowadzono w trakcie roku 11 zadań na kwotę 1 134 tys. zł. Z powodu pandemii Covid-19 zrezygnowano z jednego zadania o wartości 250 tys. zł na wymianę instalacji wodno-kanalizacyjnej w budynku Delegatury ZUW w Koszalinie. W wyniku dokonanych zwiększeń/zmniejszeń obejmujących sześć zadań, plan po zmianach wyniósł 9 523,7 tys. zł. Na zadania inwestycyjne wydatkowano ogółem 9 391,6 tys. zł⁶⁴, tj. 98,6% planu. Trzy z 16 planowanych zadań zrealizowano częściowo, z tego pn. *Utworzenie pomieszczenia i stanowisk pracy ds. technicznej obsługi wniosków OPT oraz doposażenie stanowisk pracy obsługujących bezpośrednio interesantów OPT w ZUW w Szczecinie i Delegaturze w Koszalinie* (25,3 tys. zł - kwota niezrealizowana), *Wykonanie oraz postawienie hali namiotowej w ramach zadania inwestycyjnego - Modernizacja nieruchomości w Lubieszynie do potrzeb magazynu przeciwpowodziowego*⁶⁵ (28,1 tys. zł – kwota niezrealizowana) oraz *Rewitalizacja Sali Rycerskiej i Sali Owalnej w budynku ZUW w Szczecinie - Etap II* (98,9 tys. zł – kwota niezrealizowana).

(akta kontroli str. 185, 2678-2685, 2694-2717)

⁵⁸ W badanej próbie wydatków na dotacje wystąpiło pięć przypadków zwrotu środków w wyniku kontroli zadań, w tym kwota 6,2 tys. zł pobrana w nadmiernej wysokości przez Gminę Myślibórz na Program Maluch+ oraz cztery zwroty z tytułu dotacji na przeciwdziałanie COVID-19 – na kwotę 0,9 tys. zł pobraną w nadmiernej wysokości przez Powiat Gryfiński; 1,2 tys. zł wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem przez Powiat Goleniowski; 6,3 tys. zł pobraną w nadmiernej wysokości przez Powiat Policki i 1,1 tys. zł pobraną w nadmiernej wysokości przez Gminę Kolbaskowo.

⁵⁹ W tym wydatki niewygasające wyniosły 19 854 tys. zł.

⁶⁰ W tym wydatki niewygasające 169,8 tys. zł.

⁶¹ Kwota zwiększenia wydatków w ramach rezerw celowych.

⁶² W tym inwestycji budowlanej w ramach projektu pn. *Utworzenie Biura Obsługi Interesantów dla cudzoziemców w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Szczecinie*.

⁶³ W tym w ramach umowy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska w Szczecinie.

⁶⁴ W tym wydatki niewygasające wyniosły 169,8 tys. zł

⁶⁵ Nie wykonano projektu budowlanego i wykonawczego dla potrzeb budowy hali.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych zrealizowano w wartości 276 606,6 tys. zł⁶⁶ zgodnie z planem finansowym (99,1% planu po zmianach).

(akta kontroli str. 211, 714-761)

W 2020 r. wydatki na wynagrodzenia w części 85/32 – województwo zachodniopomorskie poniesiono zgodnie z planem finansowym. Wyniosły one 158 569 tys. zł i wzrosły o 21 952 tys. zł, tj. 16,1% w stosunku do 2019 r. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 6 186,37 tys. zł i było wyższe o 15,4% niż w roku ubiegłym. Przeciętne zatrudnienie wyniosło 2 136 osób⁶⁷ i było wyższe o 13 osób w porównaniu do 2019 r.⁶⁸. Z tytułu wynagrodzeń bezosobowych wydatkowano 4 783,6 tys. zł, tj. o 619,9 tys. zł (11,5%) mniej niż w roku ubiegłym.

Dyrektor Budżetu i Finansów wyjaśniła m.in., że: *główną przyczyną wzrostu (...) wydatków na wynagrodzenia (...) było przyznanie na etapie planowania budżetu na 2020 r. zwiększonego limitu wydatków na wynagrodzenia o 6% (...), zwiększenie z rezerw celowych budżetu państwa, wydatków na wynagrodzenia dla pracowników Inspekcji Sanitarnej głównie w związku z realizacją zadań związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej COVID-19. Na zwiększenie przeciętnego stanu zatrudnienia (...) głównie miały wpływ pozytywne rozstrzygnięcia naboru na wolne etaty (...) w jednostkach.*

(akta kontroli str. 732-733, 812-815, 817, 840-841, 1488-1489)

W 2020 r. wydatki na wynagrodzenia w ZUW poniesiono zgodnie z planem finansowym. Z tytułu wynagrodzeń wydatkowano 40 447 tys. zł, tj. o 4 315 tys. zł (11,9%) więcej niż w roku ubiegłym (36 132 tys. zł). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 5 566,5 tys. zł i było wyższe o 499,5 tys. zł, tj. 9,7% niż w roku ubiegłym (5 067 tys. zł). Przeciętne zatrudnienie wyniosło 605 osób⁶⁹ i było wyższe o 11 osób w porównaniu do 2019 r. Z tytułu wynagrodzeń bezosobowych wydatkowano 866,4 tys. zł, tj. o 33,2 tys. zł (3,7%) mniej niż w roku ubiegłym. Łączna kwota wypłaconych nagród wyniosła 1 389,7 tys. zł (średnia kwota nagrody 2,3 tys. zł) i była niższa o 1 088,6 tys. zł niż w roku ubiegłym (2 478,3 tys. zł). Średnia kwota nagrody w 2019 r. wyniosła 4,2 tys. zł.

Dyrektor Generalna ZUW wyjaśniła m.in., że: *zwiększenie wydatków na wynagrodzenia (...) jest wynikiem zwiększenia (...) budżetu środków krajowych Wojewody z przeznaczeniem na przeprowadzenie regulacji płacowych (zmiana kwoty bazowej), jak również skutkiem przeprowadzonych zwiększeń wynagrodzeń od dnia 1 lipca 2019 r. Zwiększenie w 2020 roku przeciętnego stanu zatrudnienia (...) wynikało z przeprowadzeniem skutecznych naborów na wakujące stanowiska w Urzędzie.*

(akta kontroli str. 22-24, 816, 818, 842, 1052)

W wyniku epidemii COVID-19 Urząd funkcjonował w trybie pracy zdalnej i rotacyjnej, której warunki określono wewnętrznymi procedurami⁷⁰. Od marca do grudnia 2020 r. udział osób pracujących zdalnie wyniósł od 1,9% do 57,5%. W związku z podjęciem

⁶⁶ W tym wydatki niewygasające wyniosły 610 tys. zł.

⁶⁷ Według sprawozdania Rb-70.

⁶⁸ W tym o trzy osoby w statusie zatrudnienia „1”, siedem osób w statusie zatrudnienia „3” oraz trzy osoby w statusie zatrudnienia „10”.

⁶⁹ Według sprawozdania Rb-70.

⁷⁰ W tym na podstawie: zarządzeń Dyrektora Generalnego Urzędu nr 14/2020 z dnia 13 marca 2020 r. oraz nr 51/2020 z dnia 12 października 2020 r. w sprawie wprowadzenia w ZUW w Szczecinie pracy zdalnej w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, zwanej dalej „COVID-19”; nr 24/2020 z dnia 19 czerwca 2020 r. w sprawie ustalenia procedury organizacji pracy w ZUW w Szczecinie w czasie stanu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii oraz zatwierdzonej 8 października 2020 r. przez Dyrektora Generalnego Urzędu Procedury utrzymania ciągłości działania ZUW w stanie epidemii.

pracy zdalnej poniesiono dodatkowe koszty w łącznej wysokości 871,5 tys. zł na zakup komputerów przenośnych oraz oprogramowania.

W 2020 r. w stosunku roku ubiegłego wystąpiły oszczędności z tytułu wydatków na szkolenia (132,3 tys. zł), delegacje służbowe (146,1 tys. zł) oraz także wodę i ścieki (25,4 tys. zł).

(akta kontroli str. 27-30, 379-380, 442-461)

Dyrektor Generalna ZUW wyjaśniła m.in., że: *trudno jest oszacować realne oszczędności (...) związane z przejściem na tryb pracy zdalnej-rotacyjnej. Działalność Urzędu nie została zawieszona (...), doszło wiele dodatkowych zadań nałożonych na Wojewodę. Budynek nie został zamknięty, (...) pracownicy na zmianę przebywali na miejscu (...).*

(akta kontroli str. 380)

W części 85/32 zobowiązania na koniec 2020 r. wyniosły 17 440,9 tys. zł i były wyższe o 4 965,4 tys. zł w stosunku do roku 2019, tj. o 39,8%. Największy udział (13 351,4 tys. zł, tj. 76,6%) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi, które w porównaniu do roku 2019 wzrosły o 23,9%. Pozostałe najwyższe kwoty zobowiązań dotyczyły uznanych przez Wojewodę zobowiązań zniesionej Gminy (1 644,4 tys. zł), odstrzału sanitarnego dzików, polowań, utylizacji padłych dzików, usług dotyczących badań z zakresu chorób zakaźnych, usług pobierania prób przez lecznicę weterynaryjną, przesyłek kurierskich materiałów do badań laboratoryjnych, utylizacji odpadów laboratoryjnych (1 111,9 tys. zł).

(akta kontroli str. 754-760)

Główny Księgowy Budżetu Wojewody wyjaśniła: (...) *Główną pozycję wzrostu zobowiązań (...) na koniec 2020 roku w stosunku do roku poprzedniego stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z pochodnymi (...) co wynika głównie z wyższego limitu wydatków na wynagrodzenia już w ustawie budżetowej na 2020 r., jak również ze zwiększeń wydatków z rezerw celowych budżetu państwa w roku poprzednim. Skutkiem tego wzrostu jest przyrost zobowiązań z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2020 rok (wraz z pochodnymi), które – zgodnie z zasadami ewidencji księgowej – na dzień 31 grudnia 2020 r. stanowią zobowiązania.*

(akta kontroli str. 1434)

W 2020 r. nie wystąpiły zobowiązania przeterminowane oraz według stanu na koniec 2020 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(dowód: akta kontroli str. 754-760, 1434)

Zobowiązania wykazane przez ZUW w sprawozdaniu Rb-28 były zgodne z ewidencją księgową.

(akta kontroli str. 1435-1458, 1882-1892)

Badaniem objęto realizację wydatków w wysokości 9 850,6 tys. zł, tj. 11,8% wydatków ZUW. Przeprowadzono je na próbie wydatków dobranych losowo metodą MUS⁷¹ na podstawie udostępnionych danych z systemu finansowo-księgowego (dziennika) za okres styczeń - październik 2020 r.⁷² oraz celowo spośród wydatków

⁷¹ Próbę do badania wyznaczono ze zbioru zapisów księgowych, z którego wyeliminowano zapisy dotyczące: wynagrodzeń osobowych i ich pochodnych (ze względu na niskie ryzyko wystąpienia nieprawidłowości) oraz transakcji o niewielkiej wartości (poniżej 500 zł).

⁷² 41 zapisów księgowych odpowiadającym pozapłacowym wydatkom na kwotę ogółem 9 574,1 tys. zł, w tym kwota 5 108,6 tys. zł dotyczyła wydatków majątkowych.

zrealizowanych w okresie styczeń–grudzień 2020 r.⁷³ Próba wydatków dobranych celowo wyniosła 276,5 tys. zł⁷⁴. Wydatki dokonywane były zgodnie z planem finansowym, tj. na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki.

(akta kontroli str. 143-179, 203-210, 224-283, 769-804, 1060-1065, 1882-1891)

W 2020 r. z zastosowaniem przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁷⁵ udzielono 11 zamówień publicznych o łącznej wartości 4 803,5 tys. zł⁷⁶, w tym dwóch zamówień na usługi społeczne o łącznej wartości 1 812 tys. zł⁷⁷. Szczegółowym badaniem objęto trzy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, tj.: przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego - na dostawę ręcznych detektorów przemytu RTG na potrzeby morskiego przejścia granicznego w Szczecinie i Świnoujściu⁷⁸ oraz udzielone bez stosowania przepisów ustawy pzp ze względu na wyłączenie wskazane w art. 46 c ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi⁷⁹ na dostawę komputerów przenośnych⁸⁰, a także o wartości poniżej 30 tys. euro na dostawę pakietów szkoleniowych oraz materiałów reklamowych wraz z wykonaniem ich wizualizacji⁸¹. Wydatków dokonywano zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych⁸².

(akta kontroli str. 32-142, 180-181)

W wyniku poniesionych w 2020 r. nakładów finansowych uzyskano m.in. następujące efekty rzeczowe:

- w ramach zakupów inwestycyjnych związanych z funkcjonowaniem przejść granicznych (1 066,4 tys. zł) zakupiono m.in. cztery samochody do obsługi przejścia granicznego, zestaw radiowy i elektryczny inicjowania wybuchu do prowadzenia działań minersko-pirotechnicznych, videoendoskop, dwa ręczne detektory przemytu, analizator do identyfikacji nieznanymi substancjami chemicznymi⁸³;
- w wyniku realizacji inwestycji pn. *Utworzenie Biura Obsługi Interesantów dla cudzoziemców w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Szczecinie* (6 246,1 tys. zł)⁸⁴ powstała powierzchnia biurowa (344 m²), spełniająca wymogi do przyjmowania wniosków i udzielania informacji dla interesantów, w tym: 23 nowe stanowiska pracy dla obsługi bezpośredniej cudzoziemców, wyposażenie umożliwiające oczekiwanie przez cudzoziemców na załatwienie spraw urzędowych oraz zaplecze sanitarne dla klientów Urzędu, w tym również dla osób niepełnosprawnych ruchowo;
- dostosowano infrastrukturę wewnętrzną ZUW do przechowywania akt osobowych obywateli państw trzecich (213,2 tys. zł)⁸⁵, w tym zakupiono

⁷³ W tym wydatków poniesionych w związku z przeciwdziałaniem pandemii COVID-19 oraz z tytułu realizacji umów zlecenie.

⁷⁴ Wydatki poniesione w okresie styczeń-grudzień 2020 r., wybrane przy uwzględnieniu ryzyka wystąpienia nieprawidłowości.

⁷⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm. (obowiązująca do 31 grudnia 2020 r.); dalej ustawa pzp.

⁷⁶ Tj. 4 124,2 tys. zł bez podatku od towarów i usług.

⁷⁷ Tj. 1 694,7 tys. zł bez podatku od towarów i usług.

⁷⁸ Wartość udzielonego zamówienia oraz kwota wydatku poniesiona w 2020 r. wyniosły 489,3 tys. zł brutto.

⁷⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1845 ze zm.

⁸⁰ Wartość udzielonego zamówienia oraz kwota wydatku poniesiona w 2020 r. wyniosły 265,2 tys. zł brutto.

⁸¹ Wartość udzielonego zamówienia oraz kwota wydatku poniesiona w 2020 r. wyniosły 94,7 tys. zł brutto.

⁸² W tym ustawy pzp oraz zarządzenia nr 3/2020 Dyrektora Generalnego ZUW z dnia 14 stycznia 2020 r. w sprawie ustalenia regulaminu udzielania zamówień publicznych w ZUW oraz regulaminu pracy komisji przetargowej w ZUW.

⁸³ W tym: narkotyków i materiałów wybuchowych.

⁸⁴ Projekt nr 3/7-2017/OG-FAMI.

⁸⁵ Projekt nr 5/7-2017/OG-FAMI.

- specjalistyczne wyposażenie zintegrowanego systemu do zarządzania i przechowywania dokumentów;
- zakupiono elektroniczne syreny alarmowe na potrzeby Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego ZUW (93,5 tys. zł);
  - powstała hala namiotowa dla potrzeb magazynu przeciwpowodziowego w Lubieszynie (71,9 tys. zł);
  - zakupiono kontenery dla Wojewódzkiego Magazynu Przeciwpowodziowego (40,6 tys. zł);
  - zakupiono zestaw retransmitera dla zabezpieczenia łączności radiowej oraz komórkowej grup ratowniczych prowadzących działania ratownicze na terenie województwa zachodniopomorskiego (22 tys. zł);
  - zakupiono urządzenia wielofunkcyjne na potrzeby punktu informacyjnego utworzonego dla osób ze szczególnymi potrzebami (26,6 tys. zł);
  - zakupiono mobilną stację roboczą w ramach wsparcia serwerów ZUW w dowolnej innej lokalizacji na wypadek konieczności ewakuacji (20,6 tys. zł);
  - z tytułu przeciwdziałania i walki z COVID-19 (42 406,1 tys. zł) m.in. zabezpieczono tworzone przez Wojewodę punkty sanitarne kontroli osób przyjeżdżających z zagranicy, zakupiono środki dezynfekujące, sfinansowano koszty powołania lekarzy i dentystów do stwierdzania zgonów osób podejrzanych o zakażenie wirusem SARS-CoV-2, zorganizowano akcję informacyjną dotyczącą COVID-19, zapewniono środki finansowe na funkcjonowanie zespołów do poboru wymazów od osób objętych kwarantanną w celu potwierdzenia zakażenia wirusem SARS-CoV-2, zakupiono komputery przenośne wraz z oprogramowaniem do wykonywania pracy zdalnej dla kluczowych stanowisk w Urzędzie, uruchomiono miejsca kwarantanny dla funkcjonariuszy, pracowników wszystkich służb mundurowych oraz ratowników medycznych zaangażowanych w działania związane z przeciwdziałaniem rozprzestrzeniania się COVID-19, w celu uzyskania płynu dezynfekcyjnego zakupiono niezbędne komponenty chemiczne (gliceryna, woda utleniona), pokryto koszty wydawania niezbędnych decyzji związanych z wirusem, a także na wypłatę wynagrodzeń wynikających z godzin nadliczbowych pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zabezpieczono pomoc w formie posiłku lub produktów żywnościowych wraz z dowozem dla osób starszych i samotnych objętych obowiązkową kwarantanną domową;
  - z tytułu przekazanych przez Wojewodę podległym jednostkom⁸⁶ środków finansowych na działania związane z COVID-19 (14 727,9 tys. zł)⁸⁷ m.in.: zakupiono sprzęt ochrony osobistej⁸⁸, namioty pneumatyczne, samochody kwatermistrzowskie, respiratory, kardiomonitory kompaktowe, myjnie endoskopowe, dostosowano pomieszczenia laboratoryjne do badań w kierunku diagnostyki SARS-CoV-2, zapewniono pobór próbek do badania na COVID-19, zapewniono obsługę osób funkcyjnych zaangażowanych w walkę z pandemią, a także zagwarantowano warunki ustalone dla miejsc kwarantanny
(akta kontroli str. 1054-1059, 2678-2685, 2694-2695)

Plan kontroli ZUW na 2020 r. został zatwierdzony przez Wojewodę 9 grudnia 2019 r. i obejmował łącznie 413 pozycji. Do planu wprowadzono 380 zmian, z tego: dodano jedną kontrolę na polecenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji;

⁸⁶ W tym: Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Szczecinie, ZUW oraz jednostkom samorządu terytorialnego.

⁸⁷ Kwota wydatkowana ogółem z rezerwy celowej poz. 4.

⁸⁸ W tym m.in.: maski, półmaski, rękawiczki, okulary, kombinezony, ubrania ochronne, środki dezynfekujące.

przeniesiono przeprowadzenie 174 kontroli na 2021 r.; odstąpiono od przeprowadzenia 20 kontroli; dokonano 185 innych zmian polegających w szczególności na zmianie terminu kontroli (w ramach roku 2020), przedmiotu kontroli, podmiotu kontrolowanego. Jako główną przyczynę dla 187 przeniesień i odstąpień od kontroli wskazano epidemię COVID-19. Plan kontroli po zmianach został wykonany w 100%.

W 2020 r. w ramach kontroli Wojewody przeprowadzono łącznie 119 kontroli zadań, które zostały dofinansowane z dotacji, z tego w ramach 40 postępowań skontrolowano wydatki na realizację zadań w wysokości 14 209, tys. zł, łączna kwota wskazana do zwrotu wyniosła 33,7 tys. zł. Pozostałe kontrole (79 postępowań) stanowiły kontrole formalno-merytoryczne. Przeprowadzono 23 kontrole prawidłowości wydatkowania w 2020 r. środków finansowych z rezerwy celowej budżetu państwa na działania związane z COVID-19, w których skontrolowano wydatki na kwotę 8 912 tys. zł; kwota wskazana do zwrotu wyniosła 9,4 tys. zł. Zrealizowano ponadto 27 kontroli pozaplanowych (doraźnych), wynikających z: sygnałów obywatelskich o możliwych nieprawidłowościach, informacji skutkujących obowiązkiem podjęcia kontroli, znacznych środków dotacji z rezerwy celowej budżetu państwa na przeciwdziałanie COVID-19⁸⁹.

W wyniku czynności kontrolnych, w trakcie roku budżetowego wstrzymano wypłatę części dotacji w kwocie 4,1 tys. zł oraz kwotę 18 tys. zł, na którą jednostka nie przekazała dowodów potwierdzających prawidłowe wydatkowanie. W trakcie jednej kontroli zakwestionowano wydatki na kwotę 92,8 tys. zł, którą jednostka kontrolowana planowała rozliczyć w ramach zadania.

(akta kontroli str. 1070-1123)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wojewoda podjął decyzje w sprawie blokowania planowanych wydatków budżetowych na 2020 r. w łącznej kwocie 70 902 982,63 zł (tj. 79,2% kwoty blokad w 2020 r.) z uwagi na nadmiar posiadanych środków w okresie od 28 października do 30 grudnia 2020 r., mimo że okoliczności uzasadniające ich dokonanie wystąpiły od 30 do 181 dni wcześniej, z tego dane takie pozyskano:

- 28 września 2020 r.⁹⁰ – kwota 25 000 zł i 455 000 zł z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 58 na dofinansowanie realizacji zadań w zakresie ustalonym w Resortowym programie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat „Maluch+” 2020 (zarządzenie nr 301/2020 Wojewody z dnia 28 października 2020 r., tj. po 30 dniach);
- 4 listopada 2020 r.⁹¹ – kwota 872 358,38 zł z ustawy budżetowej na finansowanie, nadzór i kontrolę realizacji zadań z zakresu administracji rządowej – dowody osobiste ewidencja ludności, rejestracja zdarzeń stanu cywilnego, udostępnianie danych osobowych (zarządzenie nr 362/2020 Wojewody z dnia 17 grudnia 2020 r., tj. po 43 dniach);

⁸⁹ W szczególności na zadania dotyczące zapewnienia warunków ustalonych dla miejsc kwarantanny zatwierdzonych przez Wojewodę oraz na zakupy sprzętu i materiałów ochrony osobistej na potrzeby zapobiegania oraz zwalczania zakażenia wirusem SARS-CoV-2 i rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej wywołanej tym wirusem u ludzi.

⁹⁰ Data pisma Dyrektora Departamentu Polityki Rodzinnej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o obowiązku zgłoszenia oszczędności do blokady.

⁹¹ Data informacji Wydziału Finansów i Budżetu ZUW o wolnych środkach w wydatkach określonych w planie finansowym w roku 2020.

- 15 listopada 2020 r.⁹² – kwota 87 620,06 zł z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 13 na realizację zadań określonych w art. 21 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji⁹³ (zarządzenie nr 362/2020 Wojewody z dnia 17 grudnia 2020 r., tj. po 32 dniach);
- 4 listopada 2020 r.⁹⁴ – kwota 59 776 000 zł z ustawy budżetowej dla jst na wypłaty świadczenia wychowawczego oraz sfinansowanie kosztów obsługi (zarządzenie nr 362/2020 Wojewody z dnia 17 grudnia 2020 r., tj. po 43 dniach);
- 3 listopada 2020 r.⁹⁵ – kwota 3 591 000 zł z ustawy budżetowej dla jst na realizację świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna (zarządzenie nr 362/2020 Wojewody z dnia 17 grudnia 2020 r., tj. po 44 dniach);
- 15 listopada 2020 r.⁹⁶ – łączna kwota 246 860 zł z ustawy budżetowej i rezerwy celowej poz. 83 na wypłaty świadczeń i koszty obsługi w ramach Programu Dobry Start (zarządzenie nr 362/2020 Wojewody z dnia 17 grudnia 2020 r., tj. po 32 dniach);
- 15 listopada 2020 r.⁹⁷ – kwota 2 000 zł z ustawy budżetowej na realizację zadań w zakresie ochrony zdrowia psychicznego – realizacja postanowienia sądowego o przyjęciu do domu pomocy społecznej (zarządzenie nr 373/2020 Wojewody z dnia 29 grudnia 2020 r., tj. po 44 dniach);
- 4 listopada 2020 r.⁹⁸ – kwota 4 916 443,99 zł z ustawy budżetowej dla jst na wypłaty świadczenia wychowawczego oraz sfinansowanie kosztów obsługi (zarządzenie nr 373/2020 Wojewody z dnia 29 grudnia 2020 r., tj. po 55 dniach);
- 3 listopada 2020 r.⁹⁹ – kwota 893 004,44 zł z ustawy budżetowej dla jst na realizację świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna (zarządzenie nr 373/2020 Wojewody z dnia 29 grudnia 2020 r., tj. po 56 dniach);
- 3 listopada 2020 r.¹⁰⁰ – kwota 10 235,76 zł z ustawy budżetowej dla jst na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz zasiłek dla opiekuna (zarządzenie nr 373/2020 Wojewody z dnia 29 grudnia 2020 r., tj. po 56 dniach);
- 23 listopada 2020 r.¹⁰¹ – kwota 9 960 zł z ustawy budżetowej na realizację Programu współpracy Wojewody Zachodniopomorskiego z podmiotami niepublicznymi działającymi w zakresie pomocy społecznej oraz przeciwdziałania HIV/AIDS na 2020 r. (zarządzenie nr 373/2020 Wojewody z dnia 29 grudnia 2020 r., tj. po 36 dniach);

---

⁹² Data pozyskania informacji o liczbie rodzin repatriantów osiedlających się na terenie województwa.

⁹³ Dz. U. z 2019 r. nr 1472.

⁹⁴ Data zebrania potrzeb w wyniku weryfikacji przez gminy zapotrzebowania na środki finansowe niezbędne do końca 2020 r.

⁹⁵ Data zebrania potrzeb w wyniku weryfikacji przez gminy zapotrzebowania na środki finansowe niezbędne do końca 2020 r.

⁹⁶ Termin określony w art. 170 ust. 1 ufp – ze względu na nadmiar środków finansowych w stosunku do zapotrzebowania.

⁹⁷ Termin określony w art. 170 ust. 1 ufp – ze względu na nadmiar środków finansowych w stosunku do zapotrzebowania.

⁹⁸ Data zebrania potrzeb w wyniku weryfikacji przez gminy zapotrzebowania na środki finansowe niezbędne do końca 2020 r.

⁹⁹ Data zebrania potrzeb w wyniku weryfikacji przez gminy zapotrzebowania na środki finansowe niezbędne do końca 2020 r.

¹⁰⁰ Data zebrania potrzeb w wyniku weryfikacji przez gminy zapotrzebowania na środki finansowe niezbędne do końca 2020 r.

¹⁰¹ Data informacji o rezygnacji z przyznanej kwoty dotacji.

- 1 lipca 2020 r.¹⁰² – kwota 17 500 zł z rezerwy celowej poz. 25 na dofinansowanie zadań własnych, tj. organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach programu Opieka 75+ (zarządzenie nr 373/2020 Wojewody z dnia 29 grudnia 2020 r., tj. po 181 dniach).
(akta kontroli str. 1124, 1125-1126, 1137-1161, 1162-1169, 1170-1195, 1196-1216, 1217-1222, 1223-1225, 1226, 1227)

Stosownie do dyspozycji art. 177 ust. 4 i 6 ufp, dysponenti części budżetowych niezwłocznie informują Ministra Finansów o decyzjach o blokowaniu planowanych wydatków; Minister Finansów może utworzyć nową rezerwę celową i przenieść do tej rezerwy kwoty wydatków zablokowanych.

Zgodnie z postanowieniami procedury nr 11 Blokowanie planowanych wydatków budżetowych¹⁰³, Wojewoda podejmuje decyzję o blokadzie wolnych środków w ramach planu wydatków określonego ustawą budżetową dla części 85/32 – województwo zachodniopomorskie, które nie będą mogły być wykorzystane w roku budżetowym, a które nie mogą zostać przeniesione na realizację innych zadań w trybie ufp. Niewykorzystane środki pochodzące z rezerw celowych budżetu państwa mogą zostać, przed upływem dnia 30 września danego roku budżetowego, zwrócone do rezerwy celowej budżetu państwa, na mocy korekty decyzji Ministra Finansów.

(akta kontroli str. 1429-1433)

Wojewoda wyjaśnił: (...) Wojewoda (...) jako dysponent części budżetowej, działając zgodnie z art. 177 ust. 1 ustawy (...) w przypadku stwierdzenia niegospodarności w określonych jednostkach, opóźnień w realizacji zadań, nadmiaru posiadanych środków bądź naruszenia zasad gospodarki finansowej, może podjąć decyzję o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych. Decyzja o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych ma charakter fakultatywny, co oznacza, że wydatki mogą zostać zablokowane w razie zaistnienia jednej z ustawowych przesłanek, jednakże wystąpienie nawet wszystkich wyliczonych w art. 177 ust. 1 okoliczności w dalszym ciągu nie obliuguje do podjęcia decyzji o zablokowaniu planowanych wydatków. Ponadto obowiązujące przepisy nie określają terminu, w jakim powinna zostać powzięta przedmiotowa decyzja. Jedynym obowiązkiem jest niezwłoczne poinformowanie Ministra Finansów o podjętej decyzji o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych. Rok 2020 był rokiem nietypowym. Od marca – w związku z wprowadzeniem w kraju stanu zagrożenia epidemicznego, a później stanu epidemii – w Urzędzie zastosowane zostały wytyczne związane ze stosowaniem reżimu sanitarnego. Priorytetowym zadaniem służb wojewody stała się walka z epidemią, zabezpieczenie ludności województwa i wdrożenie działań związanych z zapobieganiem i zwalczaniem rozprzestrzeniania się wirusa SARS-CoV-2. Mimo trudności jakie stwarzała sytuacja epidemiczna, w 2020 r. opracowano 5 zarządzeń w sprawie blokowania planowanych wydatków w budżecie na 2020 r. na łączną kwotę 89.492.262,65 zł, będących skutkiem rzetelnej weryfikacji i analizy zgłaszanych informacji. Czynności podejmowane przez pracowników Urzędu na różnych etapach miały na celu również ustalenie zasadności i celowości ewentualnego blokowania wydatków, co jest procesem złożonym, trwającym nawet kilka tygodni, mając na względzie stan epidemii. Informacje analizowane były

¹⁰² Data wpływu do ZUW informacji o odstąpieniu od zawarcia umowy.

¹⁰³ Stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 335/2017 Wojewody z dnia 21 września 2017 r.

również pod kątem ewentualnego sfinansowania innych zadań w związku z pandemią COVID 19, wymagających dodatkowych środków finansowych. W przypadku pozyskania informacji o wolnych środkach, które nie mogły zostać wykorzystane w 2020 r. oraz nie mogły zostać przeniesione na realizację innych zadań w trybie ustawy o finansach publicznych, wydatki te zostały niezwłocznie zgłoszone do blokady w systemie TREZOR. (...) Wydane w 2020 r. zarządzenia Wojewody (...) w sprawie blokowania planowanych wydatków wynikały jedynie z nadmiaru posiadanych środków finansowych w stosunku do potrzeb przede wszystkim jednostek samorządu terytorialnego oraz ze względu na aktualną sytuację epidemiologiczną kraju z ograniczenia realizacji zadań, np. nauka zdalna dzieci i młodzieży, trudności we wszczęciu postępowań o udzielenie zamówienia.

(akta kontroli str. 1228-1230, 1231-1232)

Obowiązkiem kierownika jednostki jest rzetelne planowanie i wykorzystanie środków budżetowych. Kwoty na ww. zadania nie mogły być zrealizowane. Dysponent części niezwłocznie po uzyskaniu informacji o nadmiarze środków powinien podjąć decyzję o blokadzie. Ze środków zablokowanych Minister Finansów utworzył rezerwę celową poz. 74 „Przeciwdziałanie COVID-19”¹⁰⁴ oraz poz. 75 „Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19”¹⁰⁵.

(akta kontroli str. 1491-1492, 1493-1495)

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

W 2020 r. wydatki budżetu środków europejskich w części 85/32 - województwo zachodniopomorskie zrealizowano w wysokości 7 843,6 tys. zł, tj. 92,4% planu po zmianach. Wydatki finansowano z rezerwy celowej budżetu środków europejskich poz. 98-Finansowanie programów z budżetu środków europejskich. Wnioskowanie o środki z rezerwy było celowe i wynikało z faktycznych potrzeb dysponenta części. Otrzymane środki wydatkowano zgodnie z przeznaczeniem. Wydatki poniesiono na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020¹⁰⁶ oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020¹⁰⁷.

(akta kontroli str. 214, 284, 2632-2676)

W 2020 r. ZUW (dysponent III stopnia) nie realizował wydatków z budżetu środków europejskich.

(akta kontroli str.182, 184)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2020 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie

¹⁰⁴ Decyzja w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2020 nr MF/BP4.4143.16.3.2020.RC z 25 grudnia 2020 r.

¹⁰⁵ Decyzja w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2020 nr MF/BP4.4143.16.4.2020.RC z 30 grudnia 2020 r.

¹⁰⁶ W tym w ramach dwóch projektów realizowanych przez Komendę Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Szczecinie pn.: *Zwiększenie skuteczności prowadzenia długotrwałych akcji ratowniczych* wydatki w wysokości 726 tys. zł przeznaczono na zakup agregatów prądotwórczych oraz *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap IV* wydatki w wysokości 1 095,8 tys. zł przeznaczono na m.in. zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego, pojemnik do transportu materiałów stwarzających zagrożenie biologiczne oraz zestaw do dezynfekcji pomieszczeń w przypadku zagrożenia biologicznego.

¹⁰⁷ W tym w ramach projektu realizowanego przez jednostki samorządu terytorialnego pn. *Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19* wydatki w wysokości 6 021,8 tys. zł przeznaczono na m.in. na oprogramowanie komputerowe dla dzieci z niepełnosprawnością, sprzęt komputerowy i multimedialny, maseczki, rękawiczki i płyny dezynfekujące oraz wyposażenie miejsc kwarantanny i izolacji.

wydatków. Dysponent części prawidłowo realizował wydatki budżetowe. Dotacje celowe przekazywane były w terminach i kwotach umożliwiającymi osiągnięcie przez dotowanych zakładanych celów. Realizacja wydatków pozwoliła na osiągnięcie zakładanych efektów rzeczowych. Stwierdzona nieprawidłowość dotycząca zwłoki w podejmowaniu decyzji o blokadach wydatków budżetowych nie wpłynęła na obniżenie oceny pozytywnej, z uwagi na jej niską istotność w odniesieniu do całości wydatków zrealizowanych w części 85/32.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

3. Sprawozdawczość

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych/łącznych sprawozdań za 2020 r. przez dysponenta części 85/32 - województwo zachodniopomorskie i sprawozdań jednostkowych Urzędu:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2020 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

(akta kontroli str. 1505, 1509-1634, 1645-1838, 1852-2230, 2629-2631)

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/32 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo.

(akta kontroli str. 1635-1642, 2628)

Należności w łącznej wysokości 1 456,4 tys. zł, wykazane w sprawozdaniach Rb-27 i Rb-N Urzędu, były zgodne z ewidencją księgową, ale nie oddawały rzeczywistego stanu zaległości netto i należności wymagalnych, gdyż dotyczyły należności nieściągalnych. Mimo bezskuteczności wieloletnich działań windykacyjnych podejmowanych przez ZUW, nie podjęto działań mających na celu spisanie z ewidencji księgowej należności jako nieściągalnych.

Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej nie były w pełni skuteczne, gdyż nie wyeliminowały błędów dotyczących nieprawidłowego zakwalifikowania przez ZUW ww. należności.

(akta kontroli str. 2480-2513, 2527-2544)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niepodjęciu przez ZUW skutecznych działań mających na celu spisanie należności jako nieściągalnych. W ewidencji księgowej ujęto w roku 2020 (i latach poprzednich) oraz nie spisano jako należności nieściągalne 74 zaległości w łącznej wysokości 1 456,4 tys. zł, w tym:

a) dwóch należności przejętych 30 kwietnia 2012 r. od Delegatury Ministra Skarbu Państwa po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa. Stan faktyczny ww. należności wskazywał na możliwość ich umorzenia na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1 i pkt 3 ufp, m.in. z uwagi na:

- śmierć dłużnika G. Sz. (15765) – zmarły w 2014 r. nie pozostawił żadnego majątku i zgodnie z informacją przesłaną przez właściwy sąd rejonowy, do marca 2020 r. nie zarejestrowano postępowania w sprawie stwierdzenia nabycia spadku; na koniec 2020 r. zaległość wynosiła łącznie 636,6 tys. zł, w tym należność główna 123,1 tys. zł, odsetki 476,5 tys. zł i koszty egzekucyjne 37 tys. zł;
- uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym dłużników K. i M.J. (15786) nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji tej należności; prowadzona uprzednio egzekucja okazała się nieskuteczna, komornik sądowy, na wniosek pierwotnego wierzyciela, w 2010 r. umorzył postępowanie; ponadto na nieruchomości dłużników ustanowionych zostało osiem hipotek przymusowych a Wojewoda był dziewiątym w kolejności wierzycielem; na koniec 2020 r. zaległość wynosiła łącznie 550 tys. zł, w tym należność główna 140 tys. zł, odsetki 403,5 tys. zł i koszty egzekucyjne 6,5 tys. zł. Ostatnia udokumentowana czynność dotyczyła postanowienia komornika sądowego z 10 października 2018 r. w sprawie zajęcia wynagrodzenia za pracę z tytułu egzekucji należności niealimentacyjnych; od tego czasu na rachunek ZUW nie wpłynęła żadna kwota zmniejszająca zaległość a Wydział Gospodarki Nieruchomościami jako komórka merytoryczna nie prowadził kolejnych czynności windykacyjnych.

(akta kontroli str. 2475-2513)

b) 72 należności zaległe z tytułu kosztów wydalenia cudzoziemców z terenu Rzeczypospolitej Polskiej, ustalone przez Wojewodę na mocy decyzji wydanych w latach 2007-2010 (w łącznej kwocie 269,8 tys. zł), stały się wymagalne w latach 2008-2010. Od tego czasu próba wszczęcia i/lub prowadzenia przez ZUW egzekucji tych należności, z uwagi na ich specyfikę oraz złożoność przepisów prawnych, okazała się niemożliwa¹⁰⁸. Zaległości te zgodnie z art. 336 ust. 3 ustawy o cudzoziemcach¹⁰⁹, przedawniły się.

Skutkiem powyższego niezgodnie ze stanem faktycznym zawyżono w sprawozdaniu Rb-27 Urzędu należności o łączną kwotę 1 456,4 tys. zł, a w sprawozdaniu Rb-N Urzędu wartość nominalną należności o 532,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 2475-2479, 2514-2516, 2527-2544, 2615-2627)

W sprawie należności zaległych przejętych od Delegatury Ministra Skarbu Państwa po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa, Dyrektor Wydziału Gospodarki Nieruchomościami wyjaśnił: *Umorzenie należności, bądź jej spisanie (...) musi zostać poprzedzone wnikliwą analizą prawną, która pozwoli jednoznacznie stwierdzić, że wszelkie przesłanki wymienione w ustawie o finansach publicznych zostały spełnione.*

¹⁰⁸ Według opinii Ministerstwa Finansów, Izby Skarbowej w Poznaniu czy Ministerstwa Spraw Zagranicznych przedłożonych przez Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców ZUW.

¹⁰⁹ Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2020 r. poz. 35 ze zm.)

W Wydziale dokumenty takie sporządza tylko jedna osoba, która zajmuje się również dużą ilością innych spraw. Są to sprawy trudne i czasochłonne (...) wymagają przeprowadzenia dogłębnej analizy całokształtu sprawy i uzyskania akceptacji radcy prawnego. (...) Ponieważ spisanie należności nieściągalnych nie skutkuje żadnym przysporzeniem dla Skarbu Państwa, ma charakter czysto porządkowy, pracownicy w pierwszej kolejności skupiają się na działaniach (egzekucjach) mogących przynieść Skarbowi Państwa wymierny wpływ.

(akta kontroli str. 2611-2614)

W sprawie należności zaległych z tytułu kosztów wydalenia cudzoziemców z kraju, Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców wyjaśniła: (...) Dążąc do rozwiązania problemu zaległych zobowiązań w dniu 31 stycznia 2020 r. wystąpiłam do Zespołu z wnioskiem o odpisanie jednej należności. Po jej zakończeniu, sposób postępowania zostałby przyjęty w pozostałych przypadkach, gdyż wszystkie mają podobny charakter. Zespół przeanalizował wniosek i poprosił o dodatkowe wyjaśnienia, których udzieliłam 21 lutego 2020 r. (...)

(akta kontroli str. 2539-2541)

Dyrektor Generalna ZUW wyjaśniła: (...) Zwołanie posiedzenia Zespołu w celu omówienia wyjaśnień przedstawionych przez Dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców planowano przeprowadzić w marcu 2020 r. W związku z wprowadzeniem stanu zagrożenia epidemicznego, a później stanu epidemii w Polsce rozstrzygnięcie w sprawie zostało zawieszono. (...) Sprawa dotycząca należności z tytułu kosztów wydalenia cudzoziemców (...) należy do trudniejszych. (...) Planowane jest wznowienie obrad Zespołu (...)

(akta kontroli str. 2542-2544)

Stosownie do dyspozycji art. 35b ust. 1 ustawy o rachunkowości¹¹⁰, wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego, w odniesieniu do należności wyszczególnionych w tym przepisie. Należności nieściągalne zmniejszają dokonane uprzednio odpisy aktualizujące ich wartość (art. 35b ust. 3 ustawy o rachunkowości).

Dyrektor Biura Organizacji i Kadr wyjaśnił: Całkowite spisanie z ewidencji księgowej należności budżetu państwa następuje po wyczerpaniu wszystkich możliwości choćby nawet częściowego odzyskania wierzytelności. (...) Działania windykacyjne wobec zaległości (...) nie zostały jeszcze w pełni zakończone i musiały być wykazane w sprawozdaniach Rb-27 i Rb-N. W przypadku cudzoziemców możliwa jest jeszcze windykacja polubowna np. w momencie wnioskowania przez zadłużonego o zezwolenie na pobyt na terytorium RP. W sprawie zmarłego dłużnika nie zakończono jeszcze egzekucji z ewentualnego pozostałego po nim majątku, wobec drugiego, postępowanie windykacyjne jest w toku; (...) powyższe należności (...) zostały w 100 % zaktualizowane, a ich wartość bilansowa jest równa zero.

(akta kontroli str. 2739-2741)

NIK nie kwestionuje prawidłowości dokonania odpisów aktualizujących ww. należności, ani ich wpływu na wartość aktywów wykazywanych w bilansie Urzędu. Wykazywanie tych należności na koncie 221 skutkowało natomiast zawyżeniem zarówno „należności pozostałych do zapłaty ogółem”, „w tym zaległości netto”. Stanowiło to naruszenie przepisów art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty. Stan prawny i sytuacja majątkowa

¹¹⁰ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.); dalej: ustawa o rachunkowości.

dłużników wskazują, że spełnione zostały przesłanki, aby te należności mogły zostać umorzone i odpisane z konta 221.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/32 na podstawie sprawozdań jednostkowych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach ZUW były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Kwoty należności w łącznej wysokości 1 456,4 tys. zł wykazane w jednostkowym sprawozdaniu Rb-27 i Rb-N Urzędu były zgodne z ewidencją księgową, ale niezgodne ze stanem rzeczywistym. Przyjęte mechanizmy kontroli zarządczej nie były w pełni skuteczne i nie wyeliminowały błędów dotyczących sporządzenia ww. sprawozdań.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podejmowanie niezwłocznie działań windykacyjnych wobec dłużników.
2. Podejmowanie decyzji o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych niezwłocznie po wystąpieniu okoliczności uzasadniających ich podjęcie.
3. Zintensyfikowanie działań nadzorczych nad prawidłowością sporządzania sprawozdań budżetowych oraz z operacji finansowych.

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹¹¹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

¹¹¹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Szczecin, 13 kwietnia 2021 r.

Kontrolerzy

Robert Lewandowski
główny specjalista kontroli
państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

.....
podpis

Katarzyna Kozłowska
starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis